

RYKTEN, SKVALLER OCH SKANDALER

EN STUDIE AV KUNGLIGA FRILLOR OCH JOURNALISTISKA ARBETSMETODER

Mia-Marie Hammarlin & Lars-Eric Jönsson

INLEDNING OCH SYFTE

2010 publicerades den uppmärksammade boken *Den motvillige monarken* (Sjöberg et.al) som omedelbart blev föremål för diskussion som kretsade kring dels kung Carl XVI Gustafs påstådda älskarinnor och umgänge med kriminella, dels de journalistiska metoder som låg till grund för bokens påståenden. Skvaller, ryktesspridning och anonyma källor utgjorde en väsentlig del av författarnas journalistiska material och metod, vilket de kritiserades för. Anonyma källor spelar en väsentlig roll vid många skandaler, men det blir ett trovärdighetsproblem för journalistiken när anonyma källor utgör själva stommen i rapporteringen, i synnerhet när en statschef är föremålet för den.

I diskussionen påstods också att ett tabu hade brutits då skvallret om vår kung hade nått offentligheten via massmedier. Denna så kallade medieskandal påstods vara ny till sin karaktär och innehöll åtminstone två väsentliga teman. Det ena handlade om vad kungen eventuellt hade haft för sig, om han hade varit på strippklubbar och anlitat lättklädda sällskapsdamer. Det andra temat handlade om den journalistik som låg till grund för boken, en journalistik som föreföll vara byggd på skvaller och ryktesspridning snarare än saklighet, relevans, pressetiska och källkritiska överväganden. Vår utgångspunkt för denna undersökning är att skvaller och ryktesspridning kan betraktas som väsentliga journalistiska metoder vars historia följer den moderna journalistikens utveckling åtminstone in i 1700-talet och etableringen av de så kallade borgerliga friheterna, varav tryckfriheten var en.

Genom att undersöka tre historiska, kungliga medieskandaler är *syftet med undersökningen att studera en väl använd muntlig arbetsmetod för journalister som vetenskapligt hittills rönt begränsad uppmärksamhet, dvs. skvaller och ryktesspridning*. Syftet är alltså inte att göra en källkritisk genomlysning av påståenden grundade i skvaller eller journalistik. *Syftet är snarare att undersöka relationen mellan ryktesspridning, skvaller och journalistiskt arbete och delvis till och med skvaller som journalistisk metod, där skandalen är vår ingång.*

För att göra detta omfattar undersökningen tre fallstudier från sekelskiftet 1900, mitten av 1900-talet samt sekelskiftet 2000. Fallstudierna har alla ett kungligt tema. Anledningen är som ovan antytt att den kungliga familjen både är och har varit föremål för

intensivt skvaller och massmedial bevakning, men också att offentliggörandet av vissa händelser med anknytning till kungafamiljen i sig kan ha skandalösa aspekter. De tre fallstudierna benämns i det följande som Kungen och kaffeflickorna (2010), Haijby-affären (1930-, 40- och 50-talen) samt Oscar IIs älskarinnor (det sena 1800-talet).

TIDIGARE FORSKNING OCH UNDERSÖKNINGENS BIDRAG

Det tycks ha uppstått en (samhälls)vetenskaplig konvention kring hur fenomenet medieskandaler studeras där flera forskare förutom att räkna skandaler till stor del varit upptagna av att utifrån ett närmast essentiellt intresse definiera vad medieskandaler är – och då i synnerhet politiska skandaler – exempelvis genom att bestämma deras tidsmässiga och dramaturgiska förlopp, skapa medieskandalstypologier, genreindela skandalerna, utvärdera diverse florerande termer och därtill lansera nya namn för dem (Sabato 1993, Lull & Hinerman 1997, Wien & Elmelund-Præstekær 2007; 2009, Ekström & Johansson 2008, Boydstun et al. 2011, Todal Jenssen & Fladmoe 2012, Allern et al. 2012). Inte sällan rör det sig om så kallade utbudsstudier eller innehållsstudier. På det hela taget bidrar de med värdefull kunskap och när vi använder ordet medieskandal lutar vi oss delvis mot denna forskning.

En av de mest tongivande böckerna inom området medieskandaler är den brittiske sociologen John B. Thompsons *Political Scandal: Power and Visibility in the Media Age* som publicerades första gången år 2000. Det är en på många sätt insiktsfull analys av de medierade skandalernas historia och särskilda karaktäristik, men som på traditionellt sociologiskt manér håller distansen till de människor som berörs av fenomenet på olika sätt. Inledningsvis ägnar författaren visst utrymme åt att fastslå skillnaden mellan skvaller, rykten och skandaler, trots att han strax dessförinnan bekräftat det etymologiska släktskapet mellan begreppen, varpå han slår fast att skandalen är ett *särskilt* fenomen (Thompson 2008:25-28). I vårt tycke är det tveksamt om särskiljandet av närbesläktade företeelser på det sätt som Thompson gör berikar analysen.¹ Av liknande skäl anser vi att det är ett misstag att se medieskandalens processer som

¹ Vi menar att det finns ett värde i att ta fasta på släktskapet mellan dessa fenomen, vilket vi vill belysa genom en kort etymologisk utveckling. Ordet skandal kommer från kyrkolatinets *scandalum* och grekiskans *skándalon* och brukades redan på 1600-talet i betydelsen att begå en synd, väcka anstöt eller förgelse (SAOB 1970:S3483). Går man ännu längre tillbaka i tiden användes ordet metaforiskt i tidiga versioner av gamla testamentet för att gestalta en fälla, en snara eller ett hinder på vägen som hindrade framkomsten, till för att sätta fiendens tro på prov (Hellquist 1922:727). Efterhand kom den religiösa betydelsen av ordet att försvagas och ersattes med tiden av andra konnotationer. I Frankrike på 1000-talet uppstod exempelvis ordet *esclandre*, sprunget ur *scandalum*, vilket omfattade såväl skandal, förtal som elakt skvaller. *Esclandre* har i sin tur gett upphov till det engelska ordet *slander*, vilket även det betyder förtal och skvaller (Harper 2012).

skilda från det vardagliga prat som uppstår vid möten face-to-face, vilket Lars Nord, professor i politisk kommunikation som studerat svenska politiska skandaler, tycks utgå ifrån:

Vad som skiljer den moderna politiska skandalen från den klassiska är att skandalen inte längre huvudsakligen hämtar sin näring i diskussioner och samtal mellan människor utan framförallt förs i medierna. (Nord 2001:20)

Denna formulering dras med flera problem. För det första är det oklart vad Nord menar med ”den klassiska” skandalen, vilken ställs mot ”den moderna” skandalen. Avsaknaden av klagörande exempel och historisk förankring gör att påståendet sviktar. För det andra finns här en överbetoning av en sorts distinktion mellan medier och människor. Vardagligt prat, eller för den delen skvaller, människor emellan vävs sannolikt samman med de medierade skandalerna och ger dem näring på samma sätt som tidigare, inte minst på grund av att det är människor som arbetar med medier, vilka lever och verkar inom en kulturell kontext, liksom alla andra. Liknande kritik kan riktas mot Thompsons försök att dra en tydlig gräns mellan skvaller och skandaler. Det är måhända nödvändigt för att avgränsa ett forskningsområde, men i det svagt belysta mellanrummet mellan det talade och det medierade, mellan det vardagliga pratet och det offentliga samtalet, mellan nyhetsredaktionen, torget och vardagsrummet om man så vill, finns en del nytt att lära om fenomenet medieskandaler. *Det är i detta mellanrum som vår föreslagna undersökning vill röra sig.*

Vi vill hävda att kunskapen om medieskandaler, och medierade berättelser i vidare mening, begränsas av en sorts akademisk barriär, där medieforskare noggrant separerar mediernas berättelser från andra typer av mänskliga berättelseformer och därmed även från den kultur som de springer ur (Bird 2003:30). Målsättningen med denna undersökning omfattar en mer vardaglig dimension av detta fenomen, det vill säga hur människors prat kan ge upphov till skandaler och hur vi pratar, och har pratat, om skandaler och skandaldrabbade personer i en vardaglig kontext samt hur detta vardagliga prat berikar och förenas med den professionella nyhetsförmedlingen (se Gans 2007). Vi delar antropologen Elizabeth Birds hållning i frågan om att skandalen som fenomen är starkare knuten till den muntliga, interpersonella dimensionen av det mänskliga livet snarare än mediedimensionen, även om dessa är tätt sammanvävda (Bird 2003:31)

DEN HISTORISKA FORSKNINGEN

Där presshistorikern Mitchell Stephens (2007:94ff) skriver fram medierat skvaller som en mer eller mindre harmlös *fait divers*-företeelse, menar historikern Robert Darnton att det snarare rör sig om folkligt förankrade, språkliga medel som åtminstone till delar har använts för att ifrågasätta rådande ordning i samhället. Vi har inspirerats av Darntons många studier (se Darnton 1997, Darnton 2000, Darnton 2005 och Darnton 2010) och då inte minst den metod han bedriver, i gränslandet mellan det skriftliga och det muntliga. Det skvaller och de rykten och skandaler som florerade inom mediasystemet i 1700-talets Frankrike var komplexa, intrikata, tätt sammanvävda fenomen med viss politisk sprängkraft, såsom Darnton presenterar dem. Hur får han då syn på detta politiskt laddade prat? Hur gör han för att höra en muntlig nyhetsförmedling som för längesedan har tystnat? Darnton har ägnat en stor del av sin forskargärning åt just denna svåra uppgift och trots uppenbara begränsningar avseende det material han utgår från lyckas han väl. I själva verket menar han att empirin är helt avgörande för den metod han praktiserar. Ett längre stycke citeras:

This rumor-mongering belongs to an oral system of communication that provided cities with their basic supply of news. Like most oral phenomena, it has disappeared. But it left traces of its activity at nodal points where the spoken word was picked up by writing and, in some cases, diffused still further print. Talking and writing, hearing and reading, ran together and amplified each other in ways that spread information everywhere, although they have rarely been noticed by historians. The difficulty in studying this subject comes from a lack of documentation. With some luck, however, a researcher will come across a dossier that shows how circuits intersected, blending oral and printed versions of events. (Darnton 2004:21f)

Kanske skulle Darntons metod kunna beskrivas som ett försök att lyssna på arkivmaterial. Istället för att enbart läsa texter lägger han sitt öra mot dem. Genom att följa nedtecknade versioner av prat och dialoger, återgivande av skvaller och fängelsedomar för ryktesspridning och så kallat dåligt tal (*mauvais discours*) förmår han gestalta mumlet av alla dessa röster som tillsammans bildade folkets ljud (*bruits publics*) och som samtidigt utgjorde stommen i den tidens nyhetsförmedling. För att ta reda på vad som var på gång sökte sig människor till så kallade *nouvellistes de bouche* vars uppgift var att sprida just nyheter. Darnton översätter det franska uttrycket till *gossipmongers*. Ordet finns i flera varianter vilka han i sin framställning använder som synonymer, som *scandal-*, *rumor-* och *newsmongers*, vilket i sammanhanget är intressant och ytterligare understryker släktskapet mellan begreppen. Vad dessa personer förmedlade återgavs sedan skriftligen, bl.a. i s.k. *chroniques scandaleuses*.

A muck-raking and mud-slinging journalism, which built up an account of contemporary history by tearing down the reputation of public figures, beginning with the king. (2005:23)

Den tidiga journalistiken skiljer sig från dagens sätt att rapportera om händelser på många sätt, inte minst på grund av journalistyrkets professionalisering under 1800- och 1900-talet (Jarlbrink 2009:110-122), men vissa saker tycks ha förblivit intakta med tiden, såsom fascinationen över det sensationella, skandalösa och personanknutna. Innehållet i många av de pamfletter, ballader och nyhetsböcker som trycktes för närmare tre sekler sedan med syfte att sprida nyheter handlade om oväntade, överraskande och chockerande händelser, ofta om människor med ställning och status; berättelser som utgjorde en form av folknöje. I synnerhet fick man sig skvaller till livs om kungen och hans följe. Oskyldigt kan tyckas. Men naturligtvis var det raka motsatsen. Detta *bruits publics* hörde tätt samman med bildandet av *l'esprit public*, alltså den allmänna opinionen, vilket regimen i Frankrike var medveten om, och fruktade (se även Brewer 2005).

METOD OCH MATERIAL

Undersökningens empiri hämtas alltså från tre fallstudier som nedan benämns Kungen och kaffeflickorna (2010), Haijbyaffären (1930-, 40- och 50-talen) och Oscar IIs älskarinnor (det sena 1800-talet). Dessa tre affärer kan betraktas som skandaler och har alla kungahuset som en väsentlig gemensam nämnare. Det skandalösa i affärerna är som ovan nämnt tvåfaldigt. Ett väsentligt inslag var att kungahuset var inblandat i vad som uppfattades som ljusskygga aktiviteter av sexuell art, ett annat var att information om dessa kungliga aktiviteter publicerades och spreds massmedialt.

Poängen med att undersöka dessa tre skandaler är att de vid olika tidpunkter förmår belysa mediasystem, massmediala teknologier, varierande pressetiska krav och band mellan kungahuset och massmedierna. Samtliga medieskandaler är välkända, beskrivna och undersökta vetenskapligt, populärhistoriskt och massmedialt. Den föreliggande undersökningen har inga ambitioner att bidra med mer kunskap om sakförhållandena utan lägger alltså tonvikten vid hur skvaller, ryktesspridning och massmedial nyhetsproduktion fungerade i ett slags symbios.

Kungen och kaffeflickorna – 2010 publicerades boken *Den motvillige monarken* (Sjöberg et.al 2010). Boken genererade direkt en medieskandal. Den handlade, som sagt, om kung Carl XVI Gustaf och hans påstådda kvinnoaffärer, kontakter med kriminella och allmänna omoral. Den byggde också på anonyma uppgifter som av kriti-

kerna benämndes skvaller. I journalistkåren var hållningen kluven. Om uppgifterna i boken var sanna var de mycket komprometterande för kungen. Om de inte var det, hade han utsatts för illvillig ryktesspridning. För många journalister stod det klart att författarna hade samlat och publicerat det skvaller som hade omgett kungen under många år, men inte nått offentligheten. Boken omgavs alltså av intensiv ryktesspridning och ett sedan länge pågående skvaller, som inte endast kom till uttryck *face-to-face* utan också via sociala medier.

Haijbyaffären – 1952 utvecklades Haijbyaffären till en medieskandal. Om Kurt Haijby hade rätt i sina påståenden i sak var skandalen ett faktum nästan 20 år efter att Haijbys påstådda sexuella relation med kungen skulle ha inletts. Skandalen hade flera lager av betydelser. Den kungliga inblandningen var en. Den homosexuella relationen var en annan som bl.a. omfattade kriminalisering och patologisering av homosexualitet. Ett tredje lager bestod i försöken att tysta Haijby genom bl.a. att köpa upp hela upplagan av den nyckelroman han hade skrivit. Haijby dömdes 1952 till straffarbete för utpressningsbrott. Hovet och kungen beskylldes i pressen för att ha försökt tysta en person som påstod sig ha haft homosexuellt umgänge med kungen (Hadenius 2005:292).

Oscar IIs älskarinnor – Oscar II hade normalt starka band med den svenska dagspressen och var den svenska kung som först insåg betydelsen av ett nära och gott samarbete med massmedierna (Lundell 2009). Olga Armfelt, Camilla af Harmens var välkända ungdomsromanser. Marie Friberg och Magda von Dolcke var skådespelerskor omgärdade av liknande rykten liksom flera mindre kända kvinnor. Flera välkända män, bland dem konstnären Ivan Aguéli, ryktades också vara kronprins Gustavs halvbröder (Barck 2000:102).

Skådespelerskan Marie Fribergs premiär på Nya teatern i Stockholm 22 december 1883 utgör här en konkret ingång till skvallret och ryktesspridningen kring Oscar II. Friberg uppgavs alltså vara en av kungens älskarinnor och ska vid premiären av Strindbergs *Lycko Pers resa* komma in på scenen med Oscar IIs namnchiffer i sin brudkrona. Skandalen var ett faktum och hade nått det offentliga rummet. I den föreliggande undersökningen studeras pressens rapportering av händelsen, från de större dagstidningarna till den svenska boulevardpressen som t.ex. *Fäderneslandet*, *Figaro*, *Budkaflen* och *Hvad Nytt från Stockholm* – tidningar som levte en undanskymd tillvaro vetenskapligt.

Tillvägagångssätt och analytiska frågeställningar – En väsentlig metodologisk fråga för undersökningen är hur skvaller och rykten identifieras i källorna. I fallstudien *Kungen och kaffeflickorna* är det uppenbart att sociala medier erbjuder en god källa till skvaller och rykten. Flashback forum är den kanske mest kända arenan för detta, men även bloggar och mikroblogger är av intresse. För de två tidigare fallstudierna är källslaget dock ett annat. Här måste undersökningen ta stöd av tryckta källor. Förutom publicerade tidningsartiklar omfattar undersökningen memoarer, biografier, utredningar och historiska framställningar. Utöver ovanstående källor kommer också intervjuer att genomföras med journalister som har arbetat med och tagit publicistiska beslut om rapporteringen av fr.a. Kungen och kaffeflickorna.

I samtliga texter kommer metoden bestå i att söka efter det undanlidande, dvs. uppgifter från anonyma källor, uppgifter från till synes inga källor alls, påstående formulerade i passiv form ("det sägs") eller på annat sätt med otydlig agens ("man påstår"). Motstridiga uppgifter, dementier och ifrågasättanden är andra textkategorier som kommer att undersökas med särskilt avseende på signaler om rykten och skvaller och hur de kan kopplas till den journalistiska rapporteringen. Med stöd från Robert Darn-ton's ovan citerade metodologiska påstående vill vi mena att det är fullt möjligt att identifiera och undersöka det talade ordets "kolonisering" av och relation till den skrivna texten.

Den historiska komparationen som valet av fallstudier medger ger möjlighet att söka och jämföra olika teknologiers potential för att sprida skvaller och rykten offentligt. Undersökningen kommer att beskriva och analysera hur detta går till och hur skvaller och ryktesspridning får fotfäste i nyhetsrapporteringen. Hur uppstår, och uppstod, t.ex. en så kallad "snackis"? Vad grundar den sig i? Var kommer den ifrån? Vad innebär internet och sociala medier för relationen mellan ryktesspridning, skvaller och journalistik? Med vilka teknologier manifesterades och offentliggjordes dessa muntliga kommunikationsformer i en tid utan digitala medier?

En utgångspunkt är alltså att den undersökta perioden omfattar avsevärda teknologiska förändringar och att dessa påverkar hur skvaller och ryktesspridning tar plats i den journalistiska rapporteringen. Det finns också andra förändringar som undersökningen kommer att fokusera som eventuellt har samband med olika teknologier men som definitivt är knutna till kulturella uppfattningar om intimitet och offentlighet, om sexualitet och privatlivets helgd liksom mer avgränsade uppfattningar om t.ex. kungahuset öppna- respektive slutna för journalistisk bevakning.

TIDSPLAN, KOSTNADER, PUBLICERINGSFORMER OCH GENOMFÖRANDE

Medel söks för tio månaders forskning vardera, disponerade från 1 februari 2015 till 31 januari 2016. Under projektet kommer vi att ha tillgång till och kontakt med andra forskare med liknande intressen. Mediehistorikern Patrik Lundell kan nämnas som för närvarande arbetar med ett Ridderstadsfinansierat projekt och som delar vår nyfikenhet på relationen mellan kungligheter och medier. Patrik Lundell och Mia-Marie Hammarlin samarbetar på daglig basis i egenskap av lektorer i ämnet journalistik vid Lunds universitet. På samma institution (KOM) arbetar även doktoranden Erik Edoff som undersöker den så kallade Boulevardpressen vid sekelskiftet 1800-1900. Ännu en Ridderstadsfinansierad forskare, Johan Jarlbrink, med journalistyrket och dess praktiker som inriktning, finns i vårt forskarnätverk. God kontakt har vi även med filmvetaren Mats Jönsson.

Som våra CV visar är vi vana vid såväl historisk forskning som forskning om journalistik, och då inte minst forskning om medierade skandaler. Mia-Marie Hammarlin har i flera års tid arbetat inom ett postdok-projekt finansierat av HT-fakulteten med arbetsnamnet *Mediedrevets mekanismer och dess aktörer*, vilket utmynnat i flera publikationer. En av dessa är en förstudie till föreslaget projekt (Hammarlin 2013). Hon har därtill arbetat som journalist vid Sveriges Radio och Sveriges Television i tio års tid, bl.a. som programledare för Vetenskapens värld. Lars-Eric Jönsson är etnolog och kulturhistoriker. Han har bl.a. bedrivit forskning med psykiatrisk och socialhistorisk inriktning och i detta avseende utvecklat och tillämpat etnologiska metoder på undersökningar med olika sorters källmaterial. Jönsson har också arbetat som journalist med mångårig frilansverksamhet. Både Hammarlin och Jönsson har disputerat i etnologi vid Lunds respektive Umeå universitet.

Projektets resultat publiceras i en mindre monografi samt i minst två vetenskapliga artiklar i internationella tidskrifter med mediehistorisk, journalistikvetenskaplig och/eller etnologisk inriktning.

KÄLLOR

- Allern, Sigurd & Pollack, Ester 2009. *Skandalens markedsplats. Politik, moral og mediedrev*. Bergen. Fagbokforlaget.
- Allern Sigurd & Pollack, Ester 2012. Mediated Scandals. I: Allern, Sigurd & Pollack, Ester (red.) *Scandalous! The Mediated Construction of Political Scandals in Four Nordic Countries*. Göteborg: Nordicom.
- Barck, Sven Erik 2000. Kungligt skvaller genom 1000 år. En annorlunda bok om svensk historia. Sundbyberg: Semic.
- Bartling, Molly & Stugart, Martin 2004. Stockholms hemligheter. Stockholm: Bokförlaget DN.
- Bird, Elizabeth S. 1997. What a Story! Understanding the Audience for Scandal. I: Lull, James & Hinerman, Stephen (red.) *Media Scandals. Morality and Desire in the Popular Culture Marketplace*. Oxford: Polity Press.
- Bird, Elizabeth S. 2003. *The Audience in Everyday Life. Living in a Media World*. London: Routledge.
- Boydston, Amber et al. 2012. *An Empirical Anatomy of Media Storms*. Unpublished working paper.
- Brewer, John 2005. Personal Scandal and Politics in Eighteenth-Century England. Secrecy, Intimacy and the Interior Self in the Public Sphere. I: Skuncke, Marie-Christine (red.) *Media and Political Culture in the Eighteenth Century*. Stockholm: Kungl. Vitterhets historie och antikvitets akademien.
- Carlstoft Bramell, Anna Karin 2007. Wilhelm Moberg tar ställning. En studie av hans journalistik och tidsaktuella diktning. Stockholm: Carlssons.
- Collinder, Björn Rättsskandalen X. P.M. till Sveriges folk. Stockholm: Federativ.
- Darnton, Robert 1997. Best-sellers and Gossip-mongers in 18th-century France. *Unesco Courier*, Vol. 50, Issue 6.
- Darnton, Robert 2000. An Early Information Society: News and the Media in the Eighteenth-Century Paris. *The American Historical Review*, Vol. 105, No 1, p. 1-35.
- Darnton, Robert 2005. Mademoiselle Bonafon and the Private Life of Louis XV. Communication Circuits in Eighteenth-Century France. I: Skuncke, Marie-Christine (red.) *Media and Political Culture in the Eighteenth Century*. Stockholm: Kungl. Vitterhets historie och antikvitets akademien.
- Darnton, Robert 2010. *Poetry and the Police. Communication Networks in Eighteenth-century Paris*. Cambridge: Harvard University Press.
- Ebervall, Lena & Samuelson, Per E. 2008. Ers Majestäts olycklige Kurt. En roman med verklighetsbakgrund. Stockholm: Piratförlaget.
- Hadenius, Stig 2005. *Gustaf V. En biografi*. Lund: Historiska media.
- Haiby, Kurt 1947. *Patrik Kajson går igen*. Stockholm, Modern tid.
- Haijby, Kurt Alfred 1951. *Ett lysande följ*. Stockholm: Modern tid.
- Hammarlin, Mia-Marie 2013. ”Va? Är det sant?” En studie av medieskandalers förankring i vardagligt skvaller”. *Rig, Kulturhistorisk tidskrift*, nr 1, årg. 96 (18 s.)
- Harvard, Jonas & Lundell, Patrik 2010. *1800-talets mediesystem*. Lund: Mediehistoriskt arkiv 16.
- Heuman, Maths 1978. *Rättsaffärerna Kejne och Haijby*. Stockholm: Norstedts.
- Hellquist, Elof 1922. *Svensk etymologisk ordbok*. Lund: C. W. K. Gleerups förlag. Projekt Runeberg. <http://runeberg.org/svetyim/>

- Holmberg, Claes-Göran, Oscarsson, Ingemar & Rydén 1983. *En svensk presshistoria*. Solna Esselte studium.
- Jarlbrink, Johan 2009. *Det våras för journalisten. Symboler och handlingsmönster för den svenska pressens medarbetare från 1870-tal till 1930-tal*. Stockholm: Kungliga biblioteket, Mediehistoriskt arkiv 11.
- Jensen, Anders Todal & Fladmoe, Audun 2012. Ten Commandments for the Scandlization of Political Opponents. I: Allern, Sigurd & Pollack, Ester (red.) *Scandalous! The Mediated Construction of Political Scandals in Four Nordic Countries*. Göteborg: Nordicom.
- Kejnekommissionen*. Utredning angående myndigheternas förhållande i den s. k. Kejneaffären m. m. / avgiven av en av Kungl. Maj:t tillsatt kommission. Stockholm: Nordiska bokhandeln, 1951.
- Korn, Dan 2012. *Kejne. Verkligheten bakom 1950-talets rättsröteaffär*. Stockholm: Carlsson.
- Elgklou, Lars 1978. *Bernadotte. Historien – eller historier – om en familj*. Stockholm: Askild & Känekull.
- Ljungquist, Ivar & Zweigbergk, Otto von 1952. *Bakom Spalterna. Ur Dagens Nyheters historia*. Stockholm: Bonnier.
- Lull, James & Hinerman, Stephen 1997. The search for scandal. I: Lull, James & Hinerman, Stephen (red.) *Media Scandals. Morality and Desire in the Popular Culture Marketplace*. Oxford: Polity Press.
- Lundell, Patrik 2009. Long Live the King! Long Live the Press! I: Jönsson, Mats & Lundell, Patrik (red.) *Media and Monarchy in Sweden*. Göteborg: Nordicom.
- Michanek, Germund 1979. *Oscar II, litteraturen och litteratörerna*. Stockholm: Norstedts.s
- Nord, Lars 2001: *Statsråden och dreven. Rainer-affären 1983 och Freivalds-affären 2000*. Rapport nr 1: 2001. Stockholm: Stiftelsen Institutet för Mediestudier.
- Nygren, Gunnar 2008. *Yrke på glid: Om journalistrollens de-professionalisering*. Stockholm: Sim(o).
- Olofsson, Rune Pär 1985. *En kung i varje tum*. Höganäs: Bra böcker.
- SAOB, 1521-2009: Lund, Svenska Akademiens Ordboksredaktion.
<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>
- Sabato, Larry J. 1993. *Feeding Frenzy. How Attack Journalism has Transformed American Politics*. New York: Free Press.
- Sjöberg, Thomas, Meyer, Tove & Rauscher, Deanne 2010. *Carl XVI Gustaf. Den motvillige monarken*. Stockholm: Lind & co.
- Sjöstrand, Lars 2012. *Fallet Kurt Haijby – politisk psykiatri i folkhemmet*. I: Läkartidningen 2012:46.
- Sjöström, Henning 1973. *Dramat Haijby*. En vitbok i Haijbyaffären.
- Stephens, Mitchell 2007. *A History of News*. New York: Oxford University Press.
- Thompson, John B. 2008. *Political Scandal: Power and Visibility in the Media Age*. Cambridge: Polity Press.
- Wien, Charlotte & Elmelund-Præstekær, Christian 2007. *Om mediestormens magt. Om mediestorme på ældreområdet og deres indflydelse på ældrepolitikken*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Wien, Charlotte & Elmelund-Præstekær, Christian 2009. An Anatomy of Media Hypes: Developing a Model for the Dynamics and Structure of Intense Media Coverage of Single Issues. *European Journal of Communication* 24: 183-201.